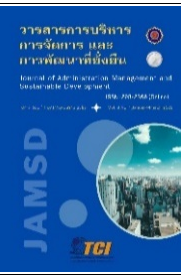

	ISSN: 2985-2366 (Online) วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน Journal of Administration Management and Sustainable Development Homepage: https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd E-mail: jamsdonline@gmail.com	
---	--	---

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิต
การทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2**
The relationship between school administration based on sufficiency economy philosophy and quality of
work life of teachers in schools under Nakhon Sawan primary educational service area officer 2

ปรีญาวีรุฬห์ เหล่ากสิการ ^{1*}, ฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ ², นันทวัช นุนารณ ³
Priyawirun Laokasikarn ^{1*}, Thitinan Dungsuwun ², Nuntaway Nunat ³

^{1,2,3} ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
^{1,2,3} Master of Education Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: Priyawirul.mind@gmail.com^{1}, Thitinan.d@nsru.ac.th²,
nuntawat@nsru.ac.th³

Received: February 09, 2025

Revised: March 13, 2025

Accepted: March 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา 3. หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยภาพรวมเป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาในทางบวกทุกด้าน

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, คุณภาพชีวิตการทำงานของครู

Abstract

The purposes of the research were 1. to study educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy, 2. to study the quality of working life of teachers in educational institutions, and 3. to find the relationship between educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy and the quality of working life of teachers in educational institutions. The research determined the sample group of 306 teachers. The research instrument was a questionnaire about the administration of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy. Statistics used in data analysis include mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The research following findings: 1. The administration of educational institutions according to the philosophy of sufficiency economy overall was at a high level. 2. The quality of working life of teachers in educational institutions overall was at a high level. 3. The relationship between school administration according to the philosophy of sufficiency economy and the quality of working life of teachers. Overall, there was a high level of positive relationship, statistical significance was established at the 0.01 level. Upon examining the relationships in each aspect, the research found that the administration of educational institutions adheres to the philosophy of Sufficiency Economy in every aspect. It positively correlated with the quality of work life for teachers in educational institutions.

Keywords: sufficiency economy philosophy, quality of work life

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องเผชิญกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมของประชาชน ปัญหาแรงงาน รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ข้างต้นนั้น รวมถึงประเทศไทยด้วย เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาแรงงานและการค้ามนุษย์ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหา ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง และการเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสังคมไทยหลายประการ จากวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดการระบาดทั่วโลก ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนอาหารและสิ่งของต่าง ๆ เนื่องจากต้องชะลอการคมนาคมขนส่งต่าง ๆ ในหลายประเทศ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แต่ละประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับแนวคิดการพึ่งพาตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องการเพิ่มความสามารถในการผลิตอาหาร และเครื่องอุปโภคบริโภคเองภายในประเทศ ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ทุกภาคส่วน หันมาให้ความสำคัญกับปัจจัยการผลิตพื้นฐาน

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเชื่อว่าการศึกษาคือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ ให้มีการยกระดับศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็น ในการรับมือกับพลวัตทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้ให้น้ำหนักกับการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างจริงจัง โดยมุ่งเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของประชากรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ อันจะนำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยอย่างยั่งยืน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำรงชีวิตโดยยึดหลักความพอเหมาะพอดี ความมีเหตุผล และความไม่ประมาทซึ่งทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน แต่มีการตระหนักรู้จริงถึงความสำคัญของหลักเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงย้ำให้เห็นความสำคัญที่มีเศรษฐกิจแบบ “พอมีพอกิน” พัฒนาค้นหาให้สามารถ “อู่ชูตัวเองได้” อีกครั้ง เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินได้ใน 2 ส่วนคือ การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ประหยัด พิมพา, 2561) ดังแผนการศึกษาแห่งชาติได้วางรากฐานบนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผสานกับการบูรณาการองค์ความรู้หลากหลาย ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรครู การขับเคลื่อนสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดวางกรอบมาตรฐานวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และการเตรียมประเทศไทยให้เดินไปสู่ความพร้อมในการสร้างประชาคมอาเซียน และจากแผนยุทธศาสตร์การบูรณาการการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2557- 2560) กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินงานส่งเสริมและกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้น้อมนำหลักดังกล่าวมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและบรรจุไว้ในหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลสู่การดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการน้อมนำศาสตร์พระราชานี้ของในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 มาสู่การปฏิบัติสถานศึกษาเพื่อน้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชานี้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางภายในสถานศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน พัฒนาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การมัธยัสถ์ อดออม ซื่อสัตย์และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนตามพระราชดำริ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เพื่อหาแนวทางการป้องกันปัญหาด้านต่าง ๆ ได้ และนำข้อมูลทั้งหมดมาเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครู และหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูให้มีความสุขในการทำงาน เพราะครูเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญ ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุง แก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

จากการวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการบริหารองค์การทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละยุคสมัย ดังนี้

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ หมายถึง การที่ผู้นำองค์กรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือสไตล์การบริหารงานในองค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้งานหรือภารกิจขององค์กรนั้น ประสบผลสำเร็จ (Blanchard & Hersey 1974, อ้างถึงใน พระเดวิศน์ สุขถาวร และคณะ, 2564; Fiedler 1967 อ้างถึงใน บัญชา บุญบำรุง, 2561; Robert House 1977 อ้างถึงใน อาริรัตน์ จินแสง, 2562)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีภาวะผู้นำการพัฒนาผู้นำตามกระบวนการตามทศวรรษใหม่ได้รับการริเริ่มจากแนวคิดของ เบอร์น และ แบล ที่เสนอรูปแบบการนำองค์กรที่เน้นการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โดยผู้นำต้องมีทั้งวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล ความสามารถในการเสริมพลังและกระจายอำนาจ การยึดมั่นในหลักการและคุณธรรม รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ตามพัฒนาดตนเองสู่การเป็นผู้นำ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Burns, 1978 อ้างถึงใน ชุตินา รักชัยบางแหลม, 2559; Bass, 1985 อ้างถึงใน สิทธิพร สมบูรณ์ทรัพย์, 2560; Bass & Avolio, 1993 อ้างถึงใน ธนภัทร เอ็มอินทร์ และสมบูรณ์ สารพัด, 2565; Bennis & Nanus, 1985 อ้างถึงใน นฤมล เพ็ญศิริวรรณ, 2561)

3. ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีองค์กรและกระบวนการบริหารงาน การบริหารองค์การตามแนวคิด POSDCoRB เป็นผลงานทางวิชาการที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยกลุ่มนักวิชาการที่ได้รับการเชิญจากกองทัพสหรัฐให้ร่วมวิเคราะห์และปรับปรุงระบบบริหารจัดการทางทหารแนวคิดนี้ให้น้ำหนักกับบทบาทของผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดทิศทางและพฤติกรรมกรบริหาร มากกว่าการมุ่งเน้นที่การปฏิบัติงานของบุคลากรระดับล่าง โดยได้นำเสนอหลักการบริหารที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และกลายเป็นกรอบแนวคิดสำคัญสำหรับภารกิจของนักบริหารยุคใหม่ (Lyndall & Luther, 1973 อ้างถึงใน ฐานิศรา กาบบัวศรี, 2562; Maslow, 1973 อ้างถึงใน ต่อทอง ทองหล่อ, 2562; Edwards Deming, 1986 อ้างถึงใน ณัฐธินพพัชร อ่อนตาม, 2562)

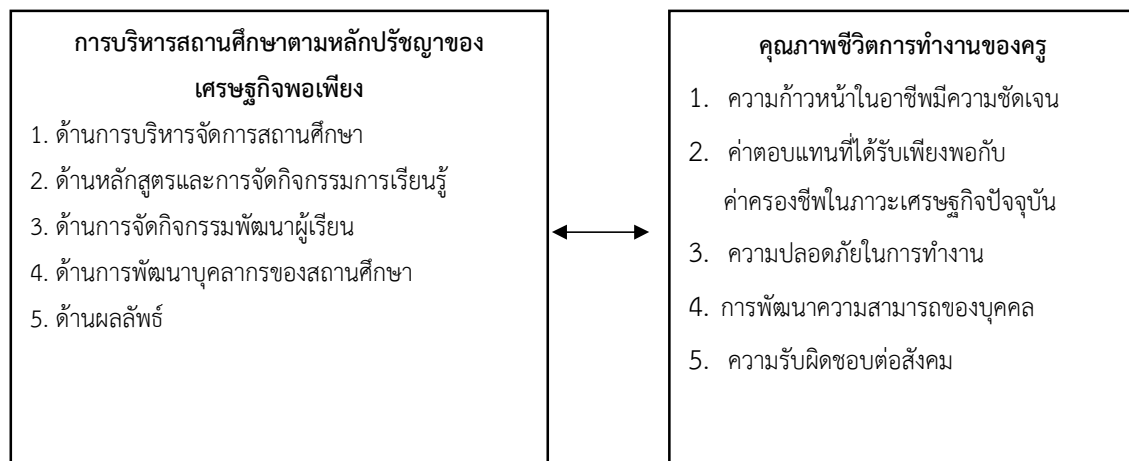
4. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย ทฤษฎีบริหารองค์การในระบอบราชการ ของ แมกซ์ เวเบอร์ ได้กล่าวถึงหลักการบริหารราชการ ประกอบด้วย 1) หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย 2) การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์ 3) การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง 4) การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว และ 5) มีระบบความมั่นคงในอาชีพ สำหรับทฤษฎีองค์กรและการจัดการสมัยใหม่ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะกำหนดทิศทางความสำเร็จและความยั่งยืนขององค์กร โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ที่องค์กรต้องปรับตัวรับมือกับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนอย่างฉับพลันและคาดเดายากไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาวิวัฒน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์กรต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัยเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ เพื่อให้เข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่ ผู้บริหารต้องมีบทบาทด้านต่าง ๆ บทบาทด้านการจัดการของ Mintzberg (Mintzberg's Managerial Roles) ได้แก่ บทบาทด้านระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) บทบาทด้านข้อมูล (Informational Roles) และบทบาทด้านการตัดสินใจ (Decisional Roles)

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินงานภายในสถานศึกษาโดยการนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตน มาใช้กระบวนการดำเนินงานและ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางที่ต้องคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน รวมถึงการใช้ความรู้และคุณธรรม ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และสุจริต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) ด้านผลลัพธ์ และคุณภาพชีวิตการทำงานได้ทำการสังเคราะห์ห่อหุ้มประกอบคุณภาพชีวิตการทำงาน มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความก้าวหน้าในอาชีพมีความชัดเจน 2) เงินเดือนที่ได้รับเพียงพอค่าครองชีพในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน 3) ความปลอดภัยในการทำงาน 4) การพัฒนาความสามารถของบุคคล และ 5) ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา ปรากฏดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 1,423 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเทียบสัดส่วนเป็นรายอำเภอและสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) ดังนี้ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) ดังนี้ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่จะศึกษาเพื่อนิยามและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิดภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงของเนื้อหา

2.5 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) ผศ.ดร. สุพัฒนา หอมบุปผา อาจารย์สาขาวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

2) นายพรชัย วัดเย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนมวัว ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) นางสาวขวัญจิตร หวังมั่นคงสกุล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

ตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นไว้ตามเกณฑ์การพิจารณาของสายทิพย์ ยะฟู (2560) ดังนี้

ให้คะแนน + 1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ไม่แนใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง 0.67 - 1.0 จำนวน 49 ข้อ นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา จำนวน 70 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 - 1.00 จำนวน 70 ข้อ นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.7 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูโรงเรียนวัดด่านช้าง โรงเรียนไตรราษฎร์อุปถัมภ์ โรงเรียนคลองโพธิ์พัฒนา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สายทิพย์ ยะฟู, 2560) ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 0.99 และค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา เท่ากับ 0.99

2.8 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้กลุ่มเป้าหมายใช้แบบสอบถามออนไลน์ google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษาทั้ง 5 อำเภอ ตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งจะได้รับข้อมูลทางอีเมล โดยแนบเอกสารที่อธิบายถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงถึงการตอบข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจ

3.3 กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 95.75 ของแบบสอบถามทั้งหมด แม้ว่า การเก็บข้อมูลมีข้อจำกัดบางประการ แต่ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และระดับความคลาดเคลื่อน อยู่ในระดับร้อยละ 4.25 นั้นถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ในเชิงสถิติ

3.4 นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert scale)

เกณฑ์การแปลระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert scale)

เกณฑ์การแปลระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pear's Product Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ระดับความสัมพันธ์

0.71 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง

0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง

0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	70	23.89
	31 – 40 ปี	148	50.51
	41 – 50 ปี	30	10.24
	51 ปีขึ้นไป	45	15.40
	รวม	293	100.00
2. ตำแหน่งทางวิชาชีพครู	ข้าราชการ	263	89.76
	พนักงานราชการ	30	10.24
	รวม	293	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	69	23.55
	5 – 10 ปี	165	56.31
	มากกว่า 10 ปี	59	20.14
	รวม	293	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 50.51 ข้าราชการ จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 89.76 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 56.31

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยเทียบตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert Scale) (สายทิตย ะฟู, 2560) ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวม

ด้าน	การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.08	0.81	มาก	4
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.14	0.85	มาก	2
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.11	0.90	มาก	3
4	ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.17	0.83	มาก	1
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.01	0.92	มาก	5
ภาพรวม		4.10	0.86	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงสุด ได้แก่ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.83) รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.85) และด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.92)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ปรากฏผลดังรายละเอียด

โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.914$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าสัมพันธ์สูงสุด คือ การบริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.927$) รองลงมา คือ การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.921$) การบริหารสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.860$) การบริหารสถานศึกษาด้านผลลัพธ์หรือภาพความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.837$) และมีค่าสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การบริหารสถานศึกษาด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.748$) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาโดยรวม โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงได้นำประเด็นเหล่านั้นมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทั้งด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บริหารงานแบบมีส่วนร่วม จัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่หลักสูตร สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดนโยบายชัดเจนในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่ครู และนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเจตนิพัทธ์ สุจิระกุล และคณะ (2557) ผลการวิจัยพบว่า ครูปฏิบัติตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู โดยมีการวางแผนความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจน สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และจัดระบบค่าตอบแทนที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตยและครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิสรพร แซ่มชุกรม (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าหลักปรัชญานี้ส่งเสริมความสมดุลและความยั่งยืน เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ ให้ความสำคัญกับคุณธรรมและจริยธรรม เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมการเรียนรู้และปรับตัว เน้นความสมดุลระหว่างชีวิตกับงาน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ และมุ่งเน้นผลลัพธ์ระยะยาว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในหลายมิติ ทั้งด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน การพัฒนาความสามารถ ประชาธิปไตยในการทำงาน ความเป็นธรรม ค่าตอบแทนและสวัสดิการ การพัฒนาวิชาชีพ และความสมดุลระหว่างชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยกานดา จิรพุทธกร (2565) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในหลายมิติ โดยเน้นการบริหารจัดการที่มีเหตุผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ครูมีความมั่นคงทางอาชีพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน และมีความพึงพอใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ไม่เพียงช่วยพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานของครู ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดี ลดภาวะความเครียด และเกิดความสุขระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จพบว่ามีความสำคัญที่สุด ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมผ่านการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนสร้างแรงจูงใจด้วยการยกย่องและให้รางวัลแก่บุคลากรหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งสร้างระบบแรงจูงใจที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 จากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ด้านค่าตอบแทนที่ได้รับเพียงพอกับค่าครองชีพในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันพบว่ามีความสำคัญที่สุด ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพผ่านการสนับสนุนการอบรมเพื่อเพิ่มวิทยฐานะและส่งเสริมการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือครูโดยสร้างกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือในยามฉุกเฉินและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีดอกเบี้ยยต่ำ ตลอดจนส่งเสริมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้วยการจัดอบรมการบริหารการเงินส่วนบุคคลและให้คำปรึกษาด้านการวางแผนการเงินและการลงทุน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จของการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2.2 ศึกษาผลกระทบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านงบประมาณและบุคลากรต่อมิติคุณภาพชีวิตการทำงานของครู: กรณีศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2.3 การประเมินความยั่งยืนของผลลัพธ์ทางการศึกษาจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสมรรถนะการสอนของครูผ่านการพัฒนาวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เจตนิพัทธ์ สุจิระกุล, ธีระ รุญเจริญ, ไพศาล หวังพานิช และศรดา ชัยสุวรรณ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 11(20), 1-12.

- ชุดิมา รักษ์บางแหลม. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และประเด็นปัญหาจริยธรรมในการ บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฐานิศรา กาบบัวศรี. (2562). เทคนิคและกระบวนการ POSDCoRBProcess and Technique of POSDCORB. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 1(3), 15-22.
- ณัฏฐ์ณพัชร อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle) . วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 1(3), 39-46.
- ต่อทอง ทองหล่อ. (2562). ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของMaslowกับข้อสังหาริมทรัพย์เกี่ยวข้องกันอย่างไร. สืบค้น 8 กรกฎาคม 2566 จาก <https://propholic.com/prop-talk/ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ/>.
- ธนภัทร เอมอินทร์ และสมบุญ สาระพัด. (2565). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในบริษัทยานยนต์แห่งหนึ่ง. วารสารวิทยาการจัการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(2), 19-38.
- นฤมล เพ็ญสิริวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 4(2), 117 -125.
- นิสรพร แซ่มชุงาม. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บัญชา บุญบำรุง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตธัญบุรี, 7(1), 242-249.
- พระदेวิศน์ สุขถาวร, ประจิตร มหาหิง และจุฬารพณภรณ์ ธนะแพทย์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมาภิบาล. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(3), 767 - 781.
- วิภาดา จิรพุทธกร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). การวิจัยการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี 2566. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.nsw2.go.th/wp/documents/action-plan2566/>.
- สิทธิพร สมบุญทรัพย์. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสมศักดิ์วิทยา. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารีรัตน์ จินแส. (2562). ภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.